Education and Sport Development

Department of Education and Sport Development
Departement van Onderwys en Sportontwikkeling
Lefapha la Thuto le Tlhabololo ya Metshameko
NORTH WEST PROVINCE

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

GESKIEDENIS V1

SEPTEMBER 2019

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 24 bladsye.

Kopiereg voorbehou

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende kognitiewe vlakke is gebruik om brongebaseerde vrae te ontwikkel:

KOGNITIEWE VLAKKE	HISTORIESE VAARDIGHEDE	GEWIGS-TOEKENNING VAN VRAE
VLAK 1	• Uittreksel inligting uit bronne • Selektering en organisasie van relevante inligting uit bronne • Defineer historiese begrippe/terme	**30% (15)**
VLAK 2	• Interpretasie van bewyse uit bronne • Verduidelik inligting uit bronne verkry • Analiseer bewyse uit bronne	**40% (20)**
VLAK 3	• Interpreteer en evalueer bewyse uit bronne • Skakel met bronne om bruikbaarheid, betroubaarheid, eensydigheid, en beperkings vas te stel • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in die bronne en kom tot onafhanklike gevolgtrekkings	**30% (15)**

1.2 Die inligting hieronder dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argument, bewyse of voorbeelde.
- Met die toekenning van punte moet aandag gegee word aan hoe daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- In die nasienriglyn word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir enige ander relevante antwoord.
- Daar word van leerlinge verwag om n standpunt in te neem in die beantwoording van 'tot watter mate' vrae om enige punte te verdien

1.3 Assesseringsprosedures vir brongebaseerde vrae

- Gebruik 'n regmerk (✓) vir elke korrekte antwoord
- Gee aandag aan die puntetoekenning bv. (2 x 2) wat neerkom op twee redes en word twee punte elk toegeken (✓✓✓✓); (1 x 2) wat neerkom op een rede en twee punte toegeken word (✓✓)
- Indien 'n vraag 4 punte tel word 4 regmerke (✓✓✓✓) aangedui

Paragraafvraag

Paragrawe moet globaal (holisties) geassesseer word. Beide die inhoud en die struktuur van die paragraaf moet in berekening gebring word wanneer punte toegeken word. Die volgende stappe moet gebruik word wanneer 'n antwoord op 'n paragraafvraag geassesseer word:

- Lees die paragraaf en plaas 'n kolpunt (•) by elke punt binne-in die teks waar die kandidaat relevante bewyse gebruik het om die vraag te beantwoord.
- Lees die paragraaf weer om die mate te evalueer waarin die kandidaat in staat was om relevante bewyse te gebruik om die paragraaf te beantwoord.

- Maak regmerkies (✓), wat aan die kandidaat vir die paragraaf toegeken is, aan die einde van die paragraaf, sowel as die vlak (1, 2 of 3) soos in die holistiese rubriek aangedui en gee kommentaar, bv.

  _____•_____•_____
  _____•_____•_____
  _____• ✓✓✓✓ Vlak 2

Gebruik meestal relevante bewyse om die paragraaf te skryf.

- Tel al die regmerkies vir die brongebaseerde vrae op en skryf dan die punt onder in die regterkantse kantlyn, bv.

$$\frac{32}{50}$$

- Maak seker dat die totale punte akkuraat na die buiteblad van die antwoordeboek oorgedra word.

2. OPSTELVRAE

2.1 Die opstelvrae vereis dat kandidate:

- In staat sal wees om hul argument op 'n logiese en samehangende wyse te stel. Hulle moet die relevante inligting kan selekteer, organiseer en bymekaarvoeg sodat dit vir hulle moontlik sal wees om 'n redelike reeks feite of 'n effektiewe argument te kan weergee om sodoende die gestelde vraag te beantwoord. Dit is noodsaaklik dat 'n opstel 'n inleiding, 'n samehangende en gebalanseerde liggaam van bewyse en 'n slot het.

2.2 Nasien van opstelvrae

- Nasieners moet daarop let dat die inhoud van die antwoord gelei sal word deur die handboeke wat by 'n spesifieke sentrum gebruik is.
- Kandidate mag enige ander toepaslike inleiding en/of samevatting hê as dit wat ingesluit is by 'n riglyn vir nasien van 'n spesifieke opstel.

2.3 Globale assessering van 'n opstel

Die opstel sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die onderwyser die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs 'feite' neer te skryf om 'n beter punt te behaal nie. Hierdie benadering sal leerders ook ontmoedig om 'model-antwoorde' voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet aan leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die leerder se interpretasie van die vraag.
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse (beplan, gestruktureer en 'n onafhanklike argument)
- Die konstruksie/daarstelling van 'n argument

2.4 Assesseringsprosedures van die opstel

2.4.1 Hou die sinopsis in gedagte wanneer die opstel nagesien word.

2.4.2 Tydens die eerste deurlees van die opstel moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt 'bullet' in die nasienriglyne vir elke hoofmoment/liggaam van die opstel wat die argument ondersteun ((aangedui met 'n kolpunt 'bullet' in die nasienriglyne) en 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt 'bullet' in die nasienriglyne)
Bv. In 'n opstel waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

2.4.3 Hou die PEEL-struktuur in gedagte wanneer 'n opstel geassesseer word.

P	**) Punt:** Die kandidaat lei die opstel met ón argument/ón duidelike hoofpunt. Elke paragraaf moet ón punt bevat wat die hoofpunt/argument wat in die inleiding gemaak is, ondersteun.
E	**Verduideliking:** Die kandidaat moet in groter detail bespreek waaor die hoofpunt (argument) gaan en hoe dit verband hou met die vraag wat gevra is
E	**Voorbeeld:** Die kandidaat moet die vraag beantwoord deur inhoud te selewkteer wat relevant is tot die argument. Relevante voorbeelde moet gegee word om argument vol te hou.
L	**Skakel:** Kandidate moet seker maak dat die argument duergaans in die opstel onderhou word en samehangend geskry is.d.

2.4.4 Die volgende addisionele simbole MOET gebruik word in die assessering van die opstel:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik gekontekstualiseer nie — ^
- Verkeerde stelling — _____
- Irrelevante stelling — |
- Repetisie — R
- Analise — A✓
- Interpretasie — I✓
- Argument — LOA ↕

2.5 Die matriks

2.5.1 Gebruik van die matriks vir die assessering van opstelle

By die nasien van opstelle, moet die kriteria gebruik word wat in die matriks voorsien word. Tydens die assessering van 'n opstel moet beide die inhoud en die aanbieding in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidvlakke.

(a) Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

(b) Die tweede deurlees van die skryfwerk sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 3	

(c) Ken óén algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	} 26ï 27
A	VLAK 3	

NASIENMATRIKS VIR OPSTELLE: TOTAAL: 50

AANBIEDING → / INHOUD ↓	VLAK 7 Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. Goeie sintese van inligting. Het 'n goed gebalanseerde, oorspronklike argument ontwikkel met bewyse. Argument deurgaans volgehou en verdedig. Onafhanklike gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	VLAK 6 Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. 'n Relevante argument is gevolg. Bewyse gebruik om die argument te verdedig. Poog om 'n onafhanklike gevolgtrekking uit die bewyse te maak om die argument te ondersteun.	VLAK 5 Goed beplande en gestruktureerde opstel. Poog om 'n duidelike argument te ontwikkel. Gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	VLAK 4 Argument beplan en gestruktureer. Bewyse tot 'n sekere mate gebruik om argument te ondersteun. Slotsom bereik op grond van bewyse.	VLAK 3 Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument. Poog om 'n argument vol te hou. Gevolgtrekking nie duidelik ondersteun deur bewyse nie.	VLAK 2 Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend of poog om argument te ontwikkel. Geen poging om 'n gevolgtrekking te maak nie.	VLAK 1* Weinig of geen poging om die opstel te struktureer nie.
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudskeuse ten volle relevant tot argument wat gevolg is.	47ï 50	43ï 46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot argument wat gevolg is.	43ï 46	40ï 42	38ï 39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.	38ï 39	36ï 37	34ï 35	30ï 33	28ï 29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Sommige weglatings of irrelevante keuse van inhoud.			30ï 33	28ï 29	26ï 27		
VLAK 3 Keuse van inhoud hou verband met vraag, maar beantwoord dit nie. Hou soms nie verband met die vraag nie. Weglatings.				26ï 27	24ï 25	20ï 23	
VLAK 2 Vraag onbereikend beantwoord. Inhoud skraal.					20ï 23	18ï 19	14ï 17
VLAK 1* Vraag ontoereikend beantwoord of glad nie. Ontoereikend of irrelevante inhoud.						14ï 17	0ï 13

*** Riglyne vir die toekenning van 'n punt in Vlak 1:**

ÅVraag glad nie beantwoord nie/ totaal irrelevante inhoud geen poging om die opstel te struktureer nie = 0
ÅVraag sluit basiese en algemene irrelevante inligting in; geen poging om die opstel te struktureer nie = 1-6
ÅVraag ontoereikend en vaag beantwoord ; klein poging om die opstel te struktureer = 7-13

Kopiereg voorbehou

VRAAG 1: HOE HET DIE KUBAANSE MISSIELKRISIS TOT DIE KOUE-OORLOG SPANNING TUSSEN DIE SOWJETUNIE EN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA IN 1960's BYGEDRA?

1.1

1.1.1 *[Verduideliking van 'n historiese begrip uit Bron 1A – V1]*

- Dit is ón gespanne verhouding tussen kapitalistiese Amerika en die kommunistiese Sowjetunie, wat deur agterdog, die kernwapenwedloop en kompetisie vir wêreldoorheersing gekenmerk is.
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

1.1.2 [*Uittreksel van bewyse uit Bron 1A – V1]*

- Guerrilla-vegters, onder leiding van Fidel Castro, het die eiland se diktator in 1954 omvergewerp, en die kommunistiese regering gestig. (1 x 2) (2)

1.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – V1]*

- Die Verenigde State het 'n ekonomiese boikot op Kuba, deur nie-kommunistiese lande, georganiseer
- Het suiker aankope uit daardie land (Kuba) afgesny
- Die VSA het probeer om Castro se kommunistiese regering (Die ÓBay of Pigsô inval) omver te werp. (Enige 2 x 1) (2)

1.1.4 *[Interpretasie van inligting uit Bron 1A – V2]*

- Die mislukking van die van die ÓBay of Pigsôinval het Castro die held van die kommunistiese wêreld gemaak
- Het die hoop van kommunistiese revolusionêres regdeur Latyns-Amerika aangemoedig
- Het die verhouding tussen die Sowjet-Unie en Kuba verbeter, en sodoende die Sowjet-invloed in die Westelike-halfrond versprei
- Na die ÓBay of Pigsôinval het die Sowjet-Unie missiele na Kuba gestuur ter verdediging van Kuba teen Amerikaanse inval
- Die VSA was bekommerd oor die bestaan van 'n kommunistiese staat in sy agterplaas
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.2

1.2.1 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 1B – V1]*

- Turkye
- Italië (2 x 1) (2)

1.2.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1B – V1]*

- Die Sowjet-Unie het op die Jupiter-missiele reageer, deur retoriese veroordeling (verbale beledigings) teen Amerika
- Terwyl die VSA op die ontplooiing in Kuba gereageer het, was daar 'n blokkade op Kuba en dreigemente van ón militêre aanval
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 1) (2)

1.2.3 *[Uittreksel van inligting uit Bron 1B – V2]*

Geregverdig

- Khrushchev was geregverdig omdat hy 'n mede-kommunistiese bondgenoot teen die VSA beskerm het na die ÓBay of Pigsôinval

- Die Sowjet-Unie het sy soewereine reg en vryheid uitgeoefen om met enige land te assosieer (Kuba)
- Hy het Amerika se Jupiter-missiele in Turkye en Italië, wat die Sowjetunie in die gesig gestaar het, teruggeslaan.
  khrushchev wou weerwraagte teen Amerika se jupiter-missiele in Turkye en Italië, wat die Sowjetunie in die gesig staar en dreig
- Hy het niks meer gedoen as om die Amerikaners 'n bietjie van hul eie medisyne te gee nie
- Enige relevante antwoord

Nie-geregverdig
- Die USSR het die VSA uitgedaag deur kommunisme in die westelike halfrond te versprei
- Die USSR het die VSA se oorheersing van die Amerikas uitgedaag
- Die USSR se optrede het amper tot 'n kernoorlog gelei
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.2.4 [Interpretasie van bewyse uit Bron 1B –V2]
Geregverdig
- Khrushchev het reageer op Amerika se ontplooiing van die Jupiter missiele in Turkey en Italië wat die Sowjetunie bedryg het / hy het Ameriak 'n bietjie van hul eie mediseine gegee.
- Khrushchev het missiele na Kuba gestuur nadat hulle vir hulp gevra het
- Khrushchev het sy kommunistiese vriende gehelp
- Khrushchev het Kuba teen die VSA se agressie probeer beskerm.
- Hy het die USSR vryheid van assosiasie and handel te kenne gegee

Nie-geregverdig
- Hy het Amerika op hulle eie magsgebied uitgedaag.
- Hy het in Amerika se agterplaas ingemeng (Latyns Amerika)
- Hy het wereldvrede bedreig deur dreigemente van kern oorlog.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 1) (2)

1.3 *[Vergelyking en interpretasie van bewyse uit Bronne 1A en 1B – V3]*
- Beide bronne verwys na die Bay of Pigsôinval as die hooffaktor wat daartoe gelei het dat Khrushchev missiele na Kuba ontplooi het
- Beide bronne noem die Amerikaanse missiele in Europa wat die USSR bedreig as 'n motiverende faktor dat Khrushchev missiele na Kuba ontplooi het
- Beide bronne noem dat die VSA met dreigemente van militêre vergelding en blokkade op Khrushchev se ontplooiing van missiele na Kuba, gereageer het
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.4
1.4.1 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 1C – V1]*
- Hul eie (VSA) sekuriteit
- Die hele Westelike-halfrond (2 x 1) (2)

1.4.2 *[Verduideliking van 'n historiese begrip uit Bron 1C – V1]*
- Om alle skepe wat na Kuba onderweg was te stop/terug te wys as daar vragte gevaarlike wapens aanboord was
- Om hierdie gevaarlike (indringende) opbou te stop
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.4.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1C – V2]*

- Om Amerikaanse burgers oor die ontplooiing van Sowjet-missiele in Kuba in te lig
- Om Amerikaanse burgers te verseker dat Kennedy en sy administrasie in beheer was
- Om die Amerikaanse burgers van die stappe wat hy van plan is om teen die Sowjet-Unie te neem (blokkade van Sowjet-skepe wat gevaarlike militêre toerusting na Kuba vervoer) in kennis te stel
- Om die ondersteuning van die Amerikaanse regering in die Koue-Oorlog te wen
- Om die Sowjetunie te dreig om sy missiele uit Kuba te onttrek
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.5

1.5.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1D – V2]*

- Khrushchev se aanbod om die Sowjet-kernbasisse in Kuba te sloop (af te breek) as 'n oplossing vir die Kubaanse missielkrisis
- Kennedy wat Khrushchev se besluit om missiele te sloop prys, wat wêreldvrede sou aanhelp
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

1.5.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1D – V3]*

Die bron is bruikbaar omdat:

- Die bron verskaf inligting die besluit aangaade die Kubaanse Missielkrisis
- Dit verwys na Khrushchev se aanbod om kernbasisse in Kuba af te breek
- Dit neom dat Kennedy, Khrushchev se besluit, om die kernbasisse in Kuba te sloop, as 'n "staatemanlike besluit" om vrede aan te moedig, op prys stel
- Dit noem dat die VSA die aanval op Kuba sal verloën en stop
- Dit noem ook die VSA se aanbod om die Kubaanse blokkade te verloën
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 1) (2)

1.6 *[Interpretasie, analiese en sintese van bewyse uit relevante bronne – V3]*

Kandidate kan die volgende aspekte in hul antwoord insluit:

- Die omverwerping van die Batista-regime (Bron 1A)
- Castro se revolusionêre program ï Nationalisering van die hoofnywerhede wat deur Amerikaners besit word (Bron 1A)
- Amerika se reaksie op Castro se implementering van sosialistiese beleide (Bron 1A)
- USSR se hulp aan Kuba, bv.koop Kubaanse suiker (Bron 1A)
- Sowjet-Kuba handelsooreenkoms (Bron 1A)
- Kennedy en die ôBay of Pigsô inval fiasko (Bron 1B)
- VSA se persepsie van Castro wat kommunistiese revolusies in Latyns-Amerika bevorder (Bron 1B)
- Kuba se beroep op die USSR vir beskerming (Eie kennis)
- Khrushchev se geheime vervoer en installering van kernmissiele in Kuba (Bron 1B)
- Kennedy se verwerping van die vervoer van militêre toerusting en CIA-amptenare se raad om lugaanvalle op Sowjet-missiele terreine in Kuba te beveel (Bron 1B)
- Khrushchev se teenkanting teen Amerikaanse kernbasisse in Turkye en Italië (Eie Kennis)

- Khrushchev se vasberadenheid om Sowjet-invloed in die Westelike-halfrond/ Karibiese Eilande te versprei (Eie kennis)
- Die ontdekking van Sowjet-kernwapenbasisse in Kuba deur Amerikaanse spioenvliegtuie (Bron 1B)
- Korrespondensie tussen Khrushchev en Kennedy rakende die kernwapen-wedloop (nuclear arms race) (Bron 1D)
- Die VSA se oplegging van 'n kwarantyn/blokkade op alle militêre verskeping na Kuba (Eie kennis)
- Ooreenkoms tussen Khrushchev en Kennedy oor die resolusie van die Kubaanse missielkrisis (Bron 1D)
- Die USSR het ingestem om die kernbasis in Kuba af te breek op voorwaarde dat die VSA nie Kuba binneval nie en kerngebiede in Turkye en Italië sal verwyder (Bron 1D)
- Enige ander relevante antwoorde

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse d.w.s. **Toon geen of min begrip van hoe die Kubaanse Missielkrisis tot die Koue-Oorlog spanning tussen die Sowjet-Unie en die Verenigde State van Amerika in 1960's bygedra het nie.** • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor ón onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie.	**PUNTE 0-2**
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou in ón groot mate verband met die onderwerp. bv. **Toon 'n mate van begrip van hoe die Kubaanse Missielkrisis tot die Koue-Oorlog spanning tussen die Sowjet-Unie en die Verenigde State van Amerika in 1960's bygedra het.** • Gebruik bewyse op ón baie eenvoudige wyse om ón paragraaf te skryf.	**PUNTE 3-5**
VLAK 3	• Gebruik relevante bewyse bv. **Demonstreer 'n deeglike begrip van hoe die Kubaanse Missielkrisis tot die Koue-Oorlog spanning tussen die Sowjet-Unie en die Verenigde State van Amerika in 1960's bygedra het.** • Gebruik bewyse baie effektief in ón georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp.	**PUNTE 6-8**

(8)
[50]

VRAAG 2: WAAROM HET BUITELANDSE NASIES, NA 1975, BY DIE ANGOLESE BURGEROORLOG BETROKKE GERAAK?

2.1

2.1.1 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 2A – V1]*

- Die verhouding tussen Kuba en die MPLA gaan terug tot die middel 1960's
- Verskeie gebeure getuig van toenemende samewerking aangesien die Kubaanse instrukteurs groot getalle MPLA-stryders in Noord-Angola opgelei en geïnfiltreer het om die gewapende stryd in die tweede helfte van die 1960's uit te voer
- Kuba het hoë posisie-offisiere aan die MPLA-leierskap gestuur om die aard van hul hulp te bepaal (Enige 2 x 1) (2)

2.1.2 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 2A – V1]*

- MPLA
- UNITA
- FNLA (3 x 1) (3)

2.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2]*

- Dit het die terme van die oorgangsregering bepaal wat die drie bewegings op 31 Januarie 1975 sou vorm
- Dit het die Portugese koloniale heerskappy in Angola beëindig
- Dit het vir Angola onafhanklikheid gebring
- Dit was die begin van die Koue-Oorlog spanning (stryd) tussen die USSR en die VSA in Angola
- Dit het tot Suid-Afrika se betrokkenheid in Angola gelei
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.1.4 *[Interpretasie van inligting uit Bron 2A – V2]*

Geregverdig

- Suid-Afrika se ingryping was daarop gemik om die MPLA te keer om die eerste regering van bevryde Angola te word . . .
- Pretoria wou apartheid tuis en in Namibië ondersteun
- Daar was gevrees dat 'n MPLA-regering in Angola, SWAPO-guerrillas, wat vir die bevryding van Namibië uit Suid-Afrika se onwettige besetting veg, met militêre basisse sou voorsien
- SA het probeer om die verspreiding van kommunisme in suidelike Afrika te stop omdat SA 'n kapitalistiese land was
- Enige ander relevante antwoord

Nie Gregverdig

- Dit het met die binnelandse sake van 'n onafhanklike land ingemeng
- Dit het die territoriale integriteit van Angola geskend
- Dit het politieke onstabiliteit in Angola geskep
- Dit het die soewereiniteit van Angola geminag
- Enige ander relevante antwoord (enige 2 x 2) (4)

2.1.5 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 2A – V1]*

- Amerikaanse Staatssekretaris, Henry Kissinger, het Angola as morele hupstoot vir die VSA gesien, wat sopas 'n vernederende nederlaag in Vietnam gely het

- Kissinger het gehoop om te bewys dat die VSA ten minste in staat was om die kommuniste uit suider Afrika te dryf
- Die Amerikaners het die FNLA en UNITA ondersteun
- Die Amerikaners het Suid-Afrika aangemoedig om Angola vanuit die suide binne te val
- Die VSA het die Angolese hulpbronne soos olie en diamante dopgehou
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.2

2.2.1 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 2B – V1]*

- Suid-Afrika (1 x 2) (2)

2.2.2 *[Verduideliking van inligting uit Bron 2B – V1]*

- Dit was die Koue-Oorlog en elke deel van die wêreld moes met die Sowjet-Unie bestry word
- Hulle wou Angola aan die Russe ontken, nie net as gevolg van hul olie nie. Angola het goeie hawens op die Atlantiese kus oorkant Amerika gehad en die vooruitsig van 'n Russiese vlootbasis het Washington bekommerd gemaak
- Die hoofmotief en taktiek van die Amerikaners was eenvoudig om die Sowjet-Unie te laat bloei deur sy Angolese onderneming te duur te maak.

(Enige 2 x 2) (4)

2.2.3 [*Verduideliking van 'n historiese begrip uit Bron 2D – V1*]

- Dit was 'n oorlog wat deur die FNLA en UNITA teen die MPLA geveg is na Angola se onafhanklikheid van Portugal
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

2.2.4 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2B – V2]*

- Om magtige bondgenote te lok, het albei kante die psalms van die Sowjet-Unie of die VSA gesing. Die supermoondhede was mislei om te glo dat hulle ware dissipels (volgelinge) gehad het.
- 'n Marxistiese regime wat deur die Sowjet-Unie bewapen word en deur Kubaanse troepe beskerm word, wat deur die inkomste van olie, wat deur Amerikaanse maatskappye gemyn word, aan die gang gehou. Hierdie Amerikaanse maatskappye se bedrywighede is deur Amerikaans-gesteunde sosialistiese rebelle aangeval.
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

2.3 [*Vergelyking van bewyse uit Bron 2A en 2B – V3]*

- Beide bronne verwys na Kuba se betrokkenheid by Angola, deur die MPLA
- Beide bronne verwys na Suid-Afrika se betrokkenheid, teen die kommunistiese/ marxistiese MPLA
- Beide verwys na VSA en USSR se betrokkenheid in Angola as 'n verlenging van die Koue-Oorlog tussen hulle
- Beide bronne verwys na Kuba wat die MPLA-regering openlik ondersteun
- Beide bronne noem dat die VSA in die geheim en indirek teen die MPLA betrokke was
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.4

2.4.1 [*Verduideliking van bewyse uit Bron 2C – V1]*
- Agostino Neto (1 x 1) (1)

2.4.2 [*Verduideliking van bewyse uit Bron 2C – V2*]
- Om goeie verhoudings tussen Kuba en Angola te bevorder
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

2.4.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2C – V2]*

(a)
- Om opposisie te beveg
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

(b)
- Om Angola se ekonomie te verbeter
- Enige ander relevante antwoord (1 x 2) (2)

2.5

2.5.1 [*Interpretasie van bewyse uit Bron 2D – V2*]
- Die Kubaanse (Castro) -betrokkenheid in Angola word deur die Sowjetunie aangevuur (propeller aangedreiwe)
- Kuba (Castro) het Sowjet-wapens aan Angola verskaf (man wat vuurwapen vashou)
- Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)

2.5.2 *[Die vasstelling van die bruikbaarheid van Bron 2C – V3]*

Kandidate MOET 'n standpunt inneem en meld of dit BRUIKBAAR of NIE-BRUIKBAAR is, en dit ondersteun

BRUIKBAAR:
- Die bron daarop dui dat Kuba en die USSR in Angola betrokke was
- Die bron daarop dui dat Kuba (Castro) wapens aan Angola verskaf het
- Die bron impliseer dat Kuba se betrokkenheid in Angola deur die USSR aangevuur (beheer) is
- Enige ander relevante antwoord

NIE BRUIKBAAR
- Dit gee 'n eensydige perspektief / standpunt
- Dit bied slegs die Amerikaanse siening en dit kan bevooroordeeld wees
- Dit wys nie die Amerika-betrokkenheid by die Angolese Burgeroorlog nie
- Dit kon as propaganda gebruik gewees het om die USSR as . . . uit te beeld
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

2.6 *[Interpretasie, analiese en sintese van bewyse uit relevante bronne – V3]*

Kandidate kan die volgende aspekte by hul antwoord insluit:

- Ideologiese verskille tussen MPLA, FNLA en UNITA
- Portugal het Angola in ón sleg voorbereide en onstabiele onafhanklikheid in gestoot
- USSR en Kuba het die kommunistiese MPLA ondersteun

- VSA het die kapitalistiese FNLA ondersteun
- Suid-Afrika het UNITA ondersteun
- VSA het nie die kommunistiese MPLA-regering in Angola erken en aanvaar nieï integrasie van Angola se Nasionale Eenheidsregering (Bron 2A)
- Angola se natuurlike rykdom en strategiese ligging het buitelandse nasies gelok
- Determinasie van die VSA om die verspreiding van kommunisme in Afrika te verhoed
- VSA het SA aangemoedig om UNITA te ondersteun
- Kubaanse ingryping
- Amerikaanse steun van Suid-Afrika se ingryping
- MPLA het hulp van die USSR en Kuba gevra
- SWAPO-oorlog teen Suid-Afrika se besetting van Namibië
- Amerikaanse ingryping (verborge tot onverborge) (covert to overt)
- Die VSA se ondersteuning van Savimbi (Eie kennis)
- Savimbi se bosoorlog en menseregteskendings van die Angolese
- Einde van die Koue-Oorlog en verandering in Amerikaanse beleid teenoor Savimbi (Eie kennis)
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse d.w.s. **Toon geen of min begrip van waarom buitelandse nasies, na 1975, by die Angolese Burgeroorlog betrokke geraak het nie.** • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor ón onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie.	**PUNTE 0-2**
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou in ón groot mate verband met die onderwerp. bv. **Toon 'n mate van begrip van waarom buitelandse nasies, na 1975, by die Angolese Burgeroorlog betrokke geraak het.** • Gebruik bewyse op ón baie eenvoudige wyse om ón paragraaf te skryf.	**PUNTE 3-5**
VLAK 3	• Gebruik relevante bewyse bv. **Demonstreer 'n deeglike begrip van waarom buitelandse nasies, na 1975, by die Angolese Burgeroorlog betrokke geraak het.** • Gebruik bewyse baie effektief in ón georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp.	**PUNTE 6-8**

(8)
[50]

VRAAG 3: HOE HET DIE SWARTMAGSBEWEGING IN DIE 1960'S EN 1970'S TOT DIE OPHEFFING VAN AFRO-AMERIKANERS, DEUR MIDDEL VAN GEMEENSKAPSPROGRAMME, BYGEDRA?

3.1

3.1.1 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 3A – V1]*
- Burgerregte Wet (1 x 1) (1)

3.1.2 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 3A – L1]*
- In werklikheid het vooroordeel (vooropgestelde mening) nog steeds bestaan
- Swart-Amerikaners het nog steeds rassediskriminasie ervaar
- Hulle het laer lone as blankes ontvang
- Daar was 'n hoër misdaadsyfer in hul middestadse buurte
- Die Burgerregtebeweging was nie in staat om swartmense dieselfde geleenthede as blankes te gee nie; sosiaal, ekonomies en polities

(Enige 2 x 1) (2)

3.1.3. *[Verduideliking van 'n historiese begrip uit Bron 3A – V1]*
- 'n Filosofie wat sosiale gelykheid onder Swart-Amerikaners bevorder het deur die skepping van politieke en kulturele instellings
- 'n Filosofie wat in die 1960's uit die Burgerregtebeweging in die VSA ontstaan het en ook swart trots bevorder het
- Dit is 'n beroep op swart-Amerikaners om in solidariteit te verenig en selfstandig te word om ware integrasie te behaal
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

3.1.4 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 3A – V1]*
- Rasse waardigheid
- Selfstandigheid (2 x 1) (2)

3.1.5 *[Interpretasie van inligting uit Bron 3A – V2]*
- Daar is geen rede vir swartes om toestemming van blanke mense te vra vir alles wat hulle nodig het nie
- Swartes sou hul vryheid neem selfs al het dit beteken met mag en geweld
- Swartes wat bereid is om vir hul vryheid te sterf.
- Swartes verdien om self-onderhoudend te wees en om vryheid van blanke gesag te hê, beide in die ekonomie en die politiek
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.2

3.2.1 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 3B – V1]*
- Om die politiek en politici in sy eie gemeenskap te beheer
- Om 'n politieke program van heropvoeding aan te gaan om mense se oë oop te maak
- Om swartmense meer polities bewus en polities volwasse te maak
- Om hul gemeenskap se ekonomie te besit, te bedryf en te beheer

(Enige 2 x 1) (2)

3.2.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3B – V2]*

- Die Verenigde State regering het die Swart-Amerikaners op die blanke mense laat staatmaak
- Die toestande het nie verbeter nie
- Die Verenigde State het demokrasie aan die hele wêreld gepreek, maar kon dit nie in sy eie land toegepas nie
- Die federale regering kon nie die grondwet van die Verenigde State van Amerika afgedwing nie
- Die regte van swart-Amerikaners was nie in die geregshof beskerm nie
- Daar was geen ekonomiese vryheid en ook geen politieke lewe wat toegestaan is nie
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.2.3 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 3 B – V1]*

- Om te begin om vir hulself op te staan
- Om te begin baklei om dit te rugsteun
- Om by enige soort organisasie aan te sluit; burgerlike, godsdienstige, broederlike, politieke of andersins wat op die opheffing van die swartman gebaseer is en hom meester van sy eie gemeenskap maak (Enige 2 x 1) (2)

3.2.4 *[Evaluasie van die bruikbaarheid uit Bron 3D – V3]*

Die bron is bruikbaar omdat:

- Dit gee inligting oor die Black Panther-Party se selfhelp gemeenskaps-programme
- Dit noem die stigterslede van die Black PantheôParty ï Bobby Seale en Huey Newton
- Dit dui die gewildheid van die gratis ontbytprogram aan
- Dit beklemtoon dat vroue die meerderheidslede van die BPP was
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.3

3.3.1 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3C – V2]*

- Om bewyse van die Black Panther-Party se selfhelpprogramme te lewer
- Om aan te dui dat die Black Panther-Party 'n omgee organisasie was
- Om te wys dat die Black Panther-Party nie op buitestaanders staatmaak om die uitdagings van swartmense in die VSA aan te spreek nie
- Om selfvertroue onder swart mense te bevorder
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.3.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3C – V2]*

- Dit het die selfstandigheidsbeginsel van die Swartmagbeweging aangedui
- Dit beeld die Black Panthers uit wat Afro-haarstyle dra wat swart-trots aandui
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

3.4

3.4.1 *[Uittreksel van bewyse uit Bron 3D – V1]*

- Gratis ontbyt was in 19 stede bedien
- Dit was deur die nasionale hoofkwatier van die Black Panther-party geborg
- Dit was ook deur 23 plaaslike affiliasies geborg
- Gratis ontbyt vir meer as 20 000 kinders (Enige 3 x 1) (3)

3.4.2 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3D – V2]*

- Vroue was die ruggraat van die Black Panther-hulpprogramme, bv. klinieke
- Die meerderheid van die Black Panther-partylede was vroue (ongeveer 60%)
- Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

3.4.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3D – V2]*

- Dit dui die gewildheid van die PFMC en wydverspreide armoede in swart gemeenskappe aan
- Voorsien gratis gesondheidsdienste aan die gemeenskap
- Hulle het dienste aangebied om hoë bloeddruk en ander siektes te toets
- Dit het toegelaat dat baie vroue-lede van die BPP aktief was in die PFMC
- Baie van dié vroue in die PFMC het geloofwaardigde professionele gesondheidswerkers geword nadat hulle in die PFMC bedien het
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.5 *[Vergelyking van bewyse uit Bronne 3B en 3D – V3]*

- In Bron 3B moedig Malcolm X Swartmense aan om hul eie organisasies te vorm en Bron 3D noem die õBlack Pantherõ-Party as daardie organisasie.
- In Bron 3B vra Malcolm X swart-Amerikaners om in hul gemeenskappe aktief te wees en Bron 3D noem swartmense wat armoede in hul gemeenskap aanspreek het
- Beide Bronne noem die selfhelp-program onder swart-Amerikaners
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.6 *[Interpretasie en sintese van bewyse uit relevante bronne – V3]*

Kandidate kan die volgende by hul antwoord insluit:

- Leiers soos Malcolm X en Carmichael was ontnugter met die winste van die Burgerregtebeweging (Bron 3A)
- Stokely Carmichael ontwikkel die Swartmagbeweging as alternatief vir die Burgerregtebeweging (Bron 3A)
- Carmichael het swart solidariteit en selfverdediging gepropageer (Bron 3A)
- Carmichael het geweld gepropageer om selfstandigheid te bereik (Bron 3A)
- Malcolm X het gevoel dat die VSA die swartemense gefaal het (Bron 3B)
- Malcolm X het selfhelp programme gepropageer (Bron 3B)
- Malcolm X het geweld gepropageer om swart nasionalisme te bereik (Bron 3B)
- Malcolm X het swartes aangemoedig om bereid te wees om vir hul vryheid te sterf ï stembrief of koeël (õballot or bulletõ) (Bron 3B)
- Inisieerde selfhelp-gemeenskapsprogramme wat uitdagings van die Swart-gemeenskappe aanspreek (Bron 3C)
- Seale en Newton stel die gratis ontbytprogram op (Bron 3D)
- Gemeenskapsklinieke (Bron 3D)
- Enige ander relevante antwoord

Gebruik die volgende rubriek om 'n punt toe te ken:

VLAK 1	• Gebruik bewyse op elementêre wyse d.w.s. **Toon geen of min begrip van hoe die Swartmag-beweging in die 1960's en 1970's, deurmiddel van gemeenskapsprogramme, tot die opheffing van Swart-Amerikaners, begedra het nie.** • Gebruik bewyse gedeeltelik om oor ón onderwerp te skryf of kan nie oor die onderwerp skryf nie.	**PUNTE 0-2**
VLAK 2	• Bewyse is meestal relevant en hou in ón groot mate verband met die onderwerp. bv. **Toon 'n mate van begrip van hoe die Swartmagbeweging in die 1960's en 1970's, deurmiddel van gemeenskapsprogramme, tot die opheffing van Swart-Amerikaners, begedra het.** • Gebruik bewyse op ón baie eenvoudige wyse om ón paragraaf te skryf.	**PUNTE 3-5**
VLAK 3	• Gebruik relevante bewyse bv. **Demonstreer 'n deeglike begrip van hoe die Swartmagbeweging in die 1960's en 1970's, deurmiddel van gemeenskapsprogramme, tot die opheffing van Swart-Amerikaners, begedra het.** • Gebruik bewyse baie effektief in ón georganiseerde paragraaf en toon begrip van die onderwerp.	**PUNTE 6-8**

(8)

[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE

VRAAG 4: GEVALLESTUDIE - CHINA

[Beplan, konstrueer en bespreek 'n argument wat gebaseer is op bewyse deur gebruik te maak van analitiese en interpretasie bekwaamhede]

SINOPSIS

Kandidate moet verduidelik of Mao Zedong se beleid van die 'Groot Sprong Vorentoeô (ó'Great Leap Forward') en die Kulturele Revolusie ('Cultural Revolution') misluk het om die Volksrepubliek van China vorentoe te laat gaan.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

- Inleiding: Kandidate moet aandui of hulle met die stelling, dat Mao Zedong se beleid van die 'Groot Sprong Vorentoeô (ó'Great Leap Forward') en die Kulturele Revolusie ('Cultural Revolution') misluk het om die Volksrepubliek van China vorentoe te laat gaan, saamstem of nie. Kandidate moet ón gedagterigting volg en aandui hoe hulle dit sal ondersteun.

UITBREIDING

In ooreenstemming met die stelling kan kandidate die volgende in hul antwoord insluit:

- Mao Zedong as Voorsitter van die Volksrepubliek van China (kort agtergrond)
- Eenpartystaat (Chinese Kommunistiese Party) (kort agtergrond)
- Die sukses van die eerste vyfjaarplan het die grondslag vir die 'Groot Sprong Vorentoe' gelê (kort agtergrond)
- 'Honderdblomme-veldtog' en die kritiek van Mao en die CKP deur intellektuele en professionele persone (kort agtergrond)
- Mao se houding teenoor Khrushchev se revisionistiese beleid na die dood van Stalin (kort agtergrond)
- Mao se reaksie op kritiek (arrestasies, arbeidskampe, teregstellings, party-eliminering) (kort agtergrond)

The Great Leap Forward/Groot Sprong Vorentoe:

- Doelwitte van die ó'Groot Sprong Vorentoeô- die modernisering van landbou om die groeiende stedelike bevolking te voed en die vinnige modernisering van China se bedryf (industrie) binne 'n generasie (15 jaar)
- Kragdadige (FORCEFUL) vereniging van landbou en die skepping van kommunes
- Indiensneming van landbouers (kleinboere) in die massiewe infrastruktuur-ontwikkeling, bv. damme
- Lewe in die landboukommunes
- Daarop gemik om China 'n industriële reus te maak
- Indiensneming van landbouers (kleinboere) in nywerhede
- Plattelandse/agterplaasbedrywe
- Ambisieuse en onrealistiese doelwitte vir landbouers (kleinboere) wat in landbou en nywerhede werk
- Resultate/gevolge van die ó'Groot Sprong Vorentoeô
- Tekort aan vaardighede onder die landbouers (kleinboere)
- Agterplaasbedrywe
- Swak gehalte nywerheidsgoedere
- Boere verwaarloos hul plase en fokus op nywerheids produksie

- Landbouproduksie het afgeneem
- Hongersnood en droogte
- Dood van miljoene Chinese
- Mao het die mislukkings van die óGroot Sprong Vorentoeô aanvaar
- Mao se bedanking as president van China, maar het steeds as voorsitter van die CKP aangebly
- Die nuwe president, Liu Shaoqi, is verantwoordelik vir die ekonomie en Deng Xiaoping Algemene Sekretaris
- Ekonomiese hervormings

Kulturere Revolusie:

- Doelwitte van die Kulturele Revolusie
- Om die ekonomie te verbeter deur grondlose landbouers te bemagtig en die nasionalisering van grootskaalse nywerhede
- Mao se kritici teenoor Liu Shaoqi, Deng Xiaoping en hul hervormings
- Arbeidshervormings (48 uur werksweek)
- Hervormings wat die status en toestande van Chinese vroue verbeter het
- Staatsubsidie vir basiese dienste vir almal veral die kleinboere (openbare behuising, gesondheid, onderwys, vervoer)
- Persoonlikheidskultus
- Propaganda
- Jeug/studente en die Kulturele Revolusie
- Die Rooi Wagte en partyeliminering
- The Little Red Book (Maoôs philosophies about communism); daar word van alle burgers verwag om die beginsels van kommunisme te memoriseer
  Demonstrasies van mag wasgehou in Tainanmen Square, Beiging en plakkate en prente van Mao was oral opgesit
- Vernietiging van die "ou" tradisionele Chinese kultuur en artefakte (Vier oues)
- Aanval op Westerse kultuur
- Sluiting van skole en universiteite
- ón Verlore generasie sonder formele opleding is gelaat
- Eliminasie van die elite
- Dood van miljoene Chinese
- Skorsing van Liu Shaoqui ï uit die CKP in 1966
- Mao se besluit om die kulturele revolusie te beëindig
- Industrië het swaargekry en produksie het gestop
- Enige ander relevante antwoord

- Slot: Kandidate moet hul argument met 'n relevante gevolgtrekking saamvat.

- **Kandidate wat nie saamstem nie, moet hul gedagterigting met relevante historiese bewyse staaf.**

[50]

VRAAG 5: ONAFHANKLIKE AFRIKA: VERGELYKENDE GEVALLESTUDIE – DIE KONGO EN TANZANIË

[Beplan, konstrueer en bespreek 'n argument wat gebaseer is op bewyse deur gebruik te maak van analitiese en interpretasie bekwaamhede]

SINOPSIS
Daar word van kandidate verwag om te verduidelik tot watter mate Nyerere van Tanzanië meer effektief was as Mobutu Sese Seko van die Kongo, om die onafhanklike politieke, ekonomiese, sosiale en kulturele uitdagings aan te spreek.

HOOFASPEKTE
Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:
- Inleiding: Kandidate moet 'n standpunt inneem en verduidelik of Julius Nyerere se Tanzanië meer effektief as Mobutu Sese Seko se Kongo was deur die politieke, ekonomiese, sosiale en kulturele uitdagings aan te spreek, nadat onafhanklikheid bereik is, en aan te dui hoe hulle van plan is om hul gedagterigting te ondersteun.

UITBREIDING
Krediet moet ook aan kandidate, wat hul opstel vergelykend opbou, gegee word

Die Kongo:
Politieke faktore
- Bereiking van onafhanklikheid deur demokratiese verkiesings (Kongo (1960): J Kasavubu het president geword en P Lumumba het Eerste Minister geword
- Positiewe neutralisme (Afrika-waardes is teruggebring)
- Sterk gesentraliseerde regering
- Politieke stabiliteit (alhoewel op outoritarisme gebaseer)
- Mobutu het deur 'n staatsgreep aan bewind gekom
- Mobutu het 'n eenpartystaat in die Kongo ingestel; lidmaatskap vir 1MPRôwas verpligtend
- Afrikanernasie beleid is toegepas
- Enige ander relevante antwoord

Tanzanië:
Politieke faktore
- Die verkryging van onafhanklikheid deur demokratiese verkiesings (Tanzanië 1961): J Nyerere (Eerste Minister) ï hy het die Grondwet verander om president te word (1962)
- Gladde oorgang (vreedsame verandering/rasse harmonie/toewyding tot bevordering van menslike gelykheid en waardigheid)
- Afrika-sosialisme/Ujamaa was geskik vir inwoners
- Stigting van die Verenigde Republiek van Tanzanië (1964)
- Gesentraliseerde en eenheidsstaat
- Nyerere het aan deur demokratiese verkiesings aan bewind gekom
- Nyerere het 'n eenpartystaat ingestel om Tanzanië te verenig. TANU-lidmaatskap was nie verpligtend nie
- Enige ander relevante antwoord

Die Kongo:
Sosiale faktore
- Zaireniseringsbeleid het probeer om nasionale eenheid te bevorder; trots op Zairese/Kongolese identiteit en kultuur
- Tradisionele en kontemporêre Kongolese musiek is bevorder
- Die dra van Afrika-klere is aangemoedig
- Die dra van Europese klere, veral pakke, was ontmoedig
- Enige ander relevante antwoord

Tanzanië:
Sosiale faktore
- Afrikaneringsbeleid
- Nyerere was meer suksesvol om nasionale eenheid te bevorder deur Kiswahili as die amptelike taal te verklaar
- Ongeletterdheid is uitgewis
- Verbeterde lewensverwagtinge
- Verbetering in die voorsiening van openbare dienste en geriewe dienste - onderwys, gesondheid, water
- Enige ander relevante antwoord

Die Kongo:
Ekonomiese faktore
- Mobutu het kapitalisme bevorder
- Ekonomie het staatgemmak op minerale soos koper, kobalt en diamante
- SeseSeko het die industrialisering prioriteit gegee
- Kleptokrasie
- Stamgebondenheid bly egter sterk in die Kongo
- Die stedelike-plattelandse verdeling het in Kongo verskans gebly
- Die stedelike minderheid was relatief welaf in vergelyking met die landelike meerderheid
- Zairenisering (vervanging van buitelanders met Zaïrese onderdane) misluk weens (onervarenheid/korrupsie/wanbestuur/verwaarlosing)
- Afname in die toestand van infrastruktuur
- Toepassing van die omkering van Zairenisering
- Enige ander relevante antwoord

Tanzanië:
Ekonomiese faktore
- Sosialisme
- Ekonomie was afhanklik van landbou
- Nyerere se beleid het die landelike bevolking oor die stedelike gebiede bevoordeel om die koloniale erfenis om te keer
- Nyerere moedig die ontwikkeling van trotse Afrika-tradisie en kultuur aan
- Daar was meer sosiale-eenheid in Tanzanië
- Die Arusha-verklaring (afgeskaf uitbuiting/vermindering van inkomstegaping tussen armes en die rykes/eienaarskap van die land se hulpbronne)
- Kommunes (kollektiewe dorpies) verbeterde dienslewering/het 'n stabiele samelewing geskep wat vry van ekonomiese ongelykhede was. Boere het egter geweier om hul voorvaderlike lande te verlaat/landbouproduksie het gedaal
- Die meeste genasionaliseerde maatskappye het bankrot gegaan
- Uitvoer is geweier
- Tanzanië was afhanklik van buitelandse hulp/lenings
- Enige ander relevante antwoord

- Slot: Kandidate moet hul argument met 'n relevante gevolgtrekking saamvat.

[50]

VRAAG 6: BURGERLIKE VERSET VAN DIE 1950's TOT DIE 1970's: BURGERREGTEBEWEGING IN DIE VSA

[Beplan, konstrueer en bespreek 'n argument wat gebaseer is op bewyse deur gebruik te maak van analitiese en interpretasie bekwaamhede]

SINOPSIS

Daar word van kandidate verwag om krities te bespreek of die verskillende vorme van burgerregte-protes teen rasse-segregasie, diskriminasie en ongelykheid in die Verenigde State van Amerika, in die 1950's en 1960's, weens die nie-geweldsbeleid van die Burgerregtebeweging, suksesvol was.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

- Inleiding: Kandidate moet krities bespreek of die verskillende vorme van burgerregte-protes teen rasse-segregasie, diskriminasie en ongelykheid in die Verenigde State van Amerika, in die 1950's en 1960's, weens die nie-geweldsbeleid van die Burgerregtebeweging, suksesvol was.

UITBREIDING

- Kort agtergrond oor die VSA se grondwet aangaande die burgerskap en regte van Swart-Amerikaners
- Jim Crow wette in die Suide (Rasse segregasie, diskriminasie, ongelykheid en KKK geweld) (kort agtergrond)
- Die rol van Martin Luther King jr. en vreedsame, nie-gewelddadige, passiewe burgerlike protes (kort agtergrond)
- Rosa Parks en Montgomery-busboikot (1955) (kort agtergrond) ï Uitkoms: Federale Hof het segregasie op die ongrondwetlike openbare vervoer verklaar
- Brown vs Onderwysraad-saak, en die verklaring van "afsonderlike maar gelyke" beginsel ongrondwetlik en die ontwikkeling by Central High School in Little Rock (kort agtergrond)

Verskeie vorme van burgerregte-protes soos die volgende:

- **Greensboro sit-stakings 1960:** Resultate - Federale Hof het teen November 1956 segregasie op openbare vervoer ongrondwetlik verklaar
- **"Vryheidsritte" 1961:** Resultate - VSA Federale regering het op 1 November 1961 'n bevel vrygestel, wat amptelik alle openbare vervoer gedesegregeer het
- **"Vryheids Somerskole" 1963:** Resultate - Wet op Stemregte van 1964
- **Birmingham-veldtog 1963:** Winkels is gedesegregeer, werksgeleenthede vir swart-Amerikaners het verbeter
- **Washington (Lincoln Gedenkteken) Optog 1963:** 250 000 mense het geprotesteer om gelykheid in die die werkplek te hê; Martin Luther King Jnr het sy beroemde "Ek het 'n droom" toespraak gelewer. Resultate - Wet op Burgerregte van 1964
- **Selma Montgomery-optog 1965:** Resultate - Wet op Stemregte van 1965

Oorwinnings/Voordele van die Burgerregtebeweging:

- Houdingsveranderinge van sommige blanke Amerikaners teenoor rasverhoudinge in die VSA
- 1964 Burgerregte Wet
- 1964, 24ste Wysiging van die Amerikaanse Grondwet en die afskaffing van stembus-belasting op voorwaarde dat Swart-Amerikaners in die Suide stem
- 1965 Stemwet
- 1968 Burgerregtewet en die verbod op rassediskriminasie met die verkoop, huur, eienaarskap en finansiering van behuising
- Enige ander relevante antwoord

- Slot: Kandidate moet hul argument met 'n relevante gevolgtrekking saamvat

[50]

TOTAAL: 150

KOGNITIEWE ONTLEDIINGSTABEL

GESKIEDENIS VRAESTEL 1																				
	VAARDIGHEDE										Kognitiewe-vlakke				Uitdagings					
	UITTREKSEL VAN BEWYSE UIT BRONNE	SELEKSIE VAN RELEVANTE INLIGTING	VERDUIDELIKING VAN 'N HISTORIESE BEGRIP	VERDUIDELIKING VAN INLIGTING UIT BRONNE	INTERPRETASIE	ANALIESE VAN BEWYSE UIT BRONNE	INTERPRETASIE EN EVALUASIE	EVALUEER BRUIKBAARHEID, VOOROORDEEL EN BETROUBAARHEID	VERGELYK EN ONDERSKEI TUSSEN VERSKILLENDE INTERPRETASIES	ORGANISEER BEWYSE OM ANTWOORDE TE STAAF	VLAK 1	VLAK 2	VLAK 3	TOTAAL	MAKLIK	MEDIUM	MOEILIK	PERSENTASIE	PERSENTASIE	PERSENTASIE
	Maak ón regmerkie om vaardigheid aan te dui										PUNTE							V1	V2	V3
1.1.1			✓								**2**			**2**						
1.1.2	✓										**2**			**2**						
1.1.3	✓										**2**			**2**						
1.1.4					✓							**4**		**4**						
1.1.5					✓							**4**		**4**						
1.2.1	✓										**2**			**2**						
1.2.2					✓							**2**		**4**						
1.2.3					✓							**4**		**4**						
1.2.4							✓					**4**		**4**						
1.3									✓				**4**	**4**						
1.4.1	✓										**2**			**2**						
1.4.2			✓								**2**			**2**						
1.4.3							✓					**4**		**4**						
1.5.1					✓							**4**		**2**						
1.5.2							✓						**4**	**4**						
1.6										✓			**8**	**8**						
TOTAAL											**12**	**26**	**16**	50						
EINTLIKE PERSENTASIE (%)											**28**	**40**	**32**	100						
VERWAGTE PERSENTASIE (%)											**30**	**40**	**30**	100						

GESKIEDENIS VRAESTEL 1																				
	VAARDIGHEDE										Kognitiewe-vlakke				Uitdagings					
	UITTREKSEL VAN BEWYSE UIT BRONNE	SELEKSIE VAN RELEVANTE INLIGTING	VERDUIDELIKING VAN 'N HISTORIESE BEGRIP	VERDUIDELIKING VAN INLIGTING UIT BRONNE	INTERPRETASIE	ANALIESE VAN BEWYSE UIT BRONNE	INTERPRETASIE EN EVALUASIE	EVALUEER BRUIKBAARHEID, VOOROORDEELEN BETROUBAARHEID	VERGELYK EN ONDERSKEI TUSSEN VERSKILLENDE INTERPRETASIES	ORGANISEER BEWYSE OM ANTWOORDE TE STAAF	VLAK 1	VLAK 2	VLAK 3	TOTAAL	MAKLIK	MEDIUM	MOEILIK	PERSENTASIE	PERSENTASIE	PERSENTASIE
	Maak ón regmerkie om vaardigheid aan te dui										PUNTE							V1	V2	V3
2.1.1	✓										**2**			**2**						
2.1.2	✓										**3**			**3**						
2.1.3					✓							**4**		**4**						
2.1.4							✓					**4**		**4**						
2.1.5				✓							**2**			**2**						
2.2.1		✓									**2**			**2**						
2.2.2		✓									**2**			**2**						
2.2.3			✓								**2**			**2**						
2.2.4							✓					**2**		**2**						
2.3								✓				**4**		**4**						
2.4.1	✓										**1**			**1**						
2.4.2		✓										**2**		**2**						
2.4.3					✓							**4**		**4**						
2.5.1					✓							**4**		**4**						
2.5.2									✓				**4**	**4**						
2.6										✓			**8**	**8**						
TOTAAL											**20**	**18**	**12**	**50**						
EINTLIKE PERSENTASIE (%)											**40**	**36**	**24**	**100**						
VERWAGTE PERSENTASIE (%)											**30**	**40**	**30**	**100**						

GESKIEDENIS VRAESTEL 1																					
	VAARDIGHEDE										Kognitiewe-vlakke				Uitdagings						
	UITTREKSEL VAN BEWYSE UIT BRONNE	SELEKSIE VAN RELEVANTE INLIGTING	VERDUIDELIKING VAN 'N HISTORIESE BEGRIP	VERDUIDELIKING VAN INLIGTING UIT BRONNE	INTERPRETASIE	ANALIESE VAN BEWYSE UIT BRONNE	INTERPRETASIE EN EVALUASIE	EVALUEER BRUIKBAARHEID, VOOROORDEEL EN BETROUBAARHEID	VERGELYK EN ONDERSKEI TUSSEN VERSKILLENDE INTERPRETASIES	ORGANISEER BEWYSE OM ANTWOORDE TE STAAF	VLAK 1	VLAK 2	VLAK 3	TOTAAL	MAKLIK	MEDIUM	MOEILIK	PERSENTASIE	PERSENTASIE	PERSENTASIE
	Maak ón regmerkie om vaardigheid aan te dui										PUNTE							V1	V2	V3	
3.1.1	✓										**1**			**1**							
3.1.2	✓										**2**			**2**							
3.1.3		✓									**2**			**2**							
3.1.4		✓									**2**			**2**							
3.1.5							✓					**4**		**4**							
3.2.1		✓									**2**			**2**							
3.2.2					✓						**2**			**2**							
3.2.3				✓								**4**		**4**							
3.2.4	✓										**2**			**2**							
3.3.1					✓							**4**		**4**							
3.3.2					✓							**2**		**2**							
3.4.1		✓									**3**			**3**							
3.4.2									✓			**2**		**2**							
3.4.3								✓					**4**	**4**							
3.5			✓										**4**	**4**							
3.6										✓			**8**	**8**							
TOTAAL											**14**	**20**	**16**	**50**							
EINTLIKE PERSENTASIE (%)											**28**	**40**	**32**	**100**							
VERWAGTE PERSENTASIE (%)											**30**	**40**	**30**	**100**							
4										✓			**50**	**50**							
5										✓			**50**	**50**							
6										✓			**50**	**50**							

Kopiereg voorbehou